

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Zdeňka Kühna, soudkyně Daniely Zemanové a soudce Miloslava Výborného v právní věci žalobkyně: **S. V.**, zast. JUDr. Martinem Köhlerem, advokátem se sídlem 1. Máje 535/50, Liberec III – Jeřáb, proti žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**, se sídlem nám. Hrdinů 1634/3, Praha 4, proti rozhodnutí žalované ze dne 21. 10. 2014, čj. MV-64201-3/SO/sen-2014, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci ze dne 27. 4. 2015, čj. 59 A 107/2014-66,

t a k t o :

- I. Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci ze dne 27. 4. 2015, čj. 59 A 107/2014-66, **se ruší**.
- II. Rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 22. 3. 2014, čj. OAM-2150-47/PP-2013 a rozhodnutí Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců ze dne 21. 10. 2014, čj. MV-64201-3/SO/sen-2014 **se ruší** a věc **se vrací** žalované k dalšímu řízení.
- III. Žalovaná **je povinna** zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů řízení částku 22 342 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám JUDr. Martina Köhlera, advokáta.

O d ů v o d n ě n í :

- I.
Vymezení věci

[1] Dne 18. 2. 2013 žalobkyně doručila Ministerstvu vnitra (dále jen „správní orgán I. stupně“) žádost o povolení přechodného pobytu podle § 87b odst. 1 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců. Ve formuláři uvedla, že její účel pobytu má být „rodinný“. Správní orgán I. stupně konstatoval, že žalobkyně obcházela zákon, neboť dle § 87e odst. 1 písm. c) cit. zákona za účelem získat povolení k přechodnému pobytu účelově uzavřela manželství. Žalobkyně se odvolala. Žalovaná toto odvolání rozhodnutím označeným v záhlaví zamítla. Žalobkyně dále rozhodnutí žalované napadla správní žalobou, kterou krajský soud rozsudkem cit. v záhlaví zamítl.

II.

Stručné shrnutí argumentů obsažených v kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[2] Proti napadenému rozsudku podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) kasační stížnost. Domnívá se, že žalovaná při rozhodování o její žádosti vycházela z nepravdivých údajů, učinila závěry, které ve smyslu § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. nemají oporu v spisovém materiálu, přičemž zjištěné skutečnosti také zkreslila. Při hodnocení shody ve výpovědích manželů žalovaná údajně opomněla zohlednit specifické okolnosti tohoto sporu (věk, povahu předchozích rodinných vazeb, drobné kulturní odlišnosti, atd.). Na jedné straně zveličila drobné rozpory v jejich výpovědích a na straně druhé pak pominula shodnost drtivé většiny odpovědí na otázky, na které se prakticky nebylo možné dopředu připravit.

[3] Krajský soud sice připustil, že na některé otázky mohli manželé V. pro jejich subjektivní náhled na dotazovanou událost vypovídat odlišně, nicméně nenapravil vady řízení před správním orgánem. Ani krajský soud nehodnotil míru shody mezi stěžovatelkou a jejím manželem, nevzal v úvahu možnost, že některé informace si manželé z osobních důvodů nesdělili, nebo např. to, že ne úplně porozuměli otázce položené ve výslechu.

[4] Stěžovatelka upozorňuje, že v den první pobytové kontroly nemohla být v místě bydliště, neboť na Ukrajině vyřizovala doklady potřebné mj. pro řízení o povolení k přechodnému pobytu. Dle ní ale výsledek této kontroly potvrzuje, že se obyvatelé panelových domů ve větších městech nemusejí vzájemně znát, a to ani ti, kteří pobývají na stejném patře. Pokud jde o druhou večerní pobytovou kontrolu, stěžovatelka namítá, že hlídka Policie ČR svou návštěvu nijak neavizovala. Manželé jistě nejsou povinni trávit každý večer čekáním na to, zda se hlídka na kontrolu náhodou dostaví, či nikoliv. Polemizuje též s výpovědí sousedky paní U., paní M. a správcové domu paní P.. Výsledky pobytových kontrol dle stěžovatelky ve svém souhrnu neprokazují o soužití manželů V. vůbec nic.

[5] Stěžovatelka konečně poukazuje na faktické chyby správních orgánů co do posouzení výpovědi p. V. v části týkající se prožití Vánoc a uvedení data, od něhož jsou dle evidenčního listu manželé přihlášení na adrese, kterou stěžovatelka uvedla v její žádosti o přechodný pobyt.

[6] Žalovaný odkázal na své rozhodnutí a navrhl zamítnutí kasační stížnosti.

pokračování

III.

Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[7] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatelka je zastoupena advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Důvodnost kasační stížnosti soud posoudil v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.); neshledal přitom vady, jimiž by se musel zabývat i bez návrhu.

[8] Věc přitom rozhodl v zákonné lhůtě pro rozhodnutí o návrhu na odkladný účinek (§ 73 odst. 4 s. ř. s. za použití § 107 odst. 1 s. ř. s.); proto nebylo potřebné o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti rozhodovat samostatně.

[9] Kasační stížnost je důvodná.

[10] Stěžejní otázkou tohoto sporu je, zda správní orgány (a následně i krajský soud) správně vyhodnotily manželství uzavřené dne 15. 2. 2013 mezi stěžovatelkou a občanem České republiky jako manželství uzavřené za účelem obcházení zákona o pobytu cizinců.

[11] Zákon o pobytu cizinců v § 87b odst. 1 uvádí, že *rodinný příslušník občana Evropské unie, který sám není občanem Evropské unie a hodlá na území pobývat přechodně po dobu delší než 3 měsíce společně s občanem Evropské unie, je povinen požádat ministerstvo o povolení k přechodnému pobytu*. Podle § 87e odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců platí, že žádost o vydání povolení k přechodnému pobytu bude zamítnuta, pokud se žadatel *dopustil obcházení tohoto zákona s cílem získat povolení k přechodnému pobytu na území, zejména pokud účelově uzavřel manželství*.

[12] Vzhledem k tomu, že právní úprava zákona o pobytu cizinců vychází z práva Evropské unie (§ 1 odst. 1 zákona o pobytu cizinců), je v tomto směru vhodné poukázat na sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě o pokynech pro lepší provádění a uplatňování směrnice 2004/38/ES o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států [sdělení Komise ze dne 2. 7. 2009, KOM(2009) 313, dostupné z eur-lex.europa.eu]. Při úvaze, zda existuje úmysl zneužít práv přiznaných směrnicí výlučně za účelem obejít vnitrostátní právní předpisy upravující přistěhovalectví, lze užít dvou souborů indikativních kritérií, jež poukazují na to, že zneužití práv Společenství je v daném případě *nepravděpodobné*, nebo naopak spíše *pravděpodobné*.

[13] To, že posuzované manželství není fingované, podle cit. sdělení Komise naznačují zejména tyto skutečnosti:

- manžel, který je státním příslušníkem třetí země, by bez problémů získal právo pobytu sám nebo již legálně pobýval v členském státě občana EU předtím;
- pár byl před sňatkem v dlouhodobém vztahu;
- pár měl společné bydliště/domácnost po dlouhou dobu;

- pár přijal vážný dlouhodobý právní nebo finanční závazek se společnou odpovědností (hypotéka na bydlení atd.);
- manželství trvá dlouhou dobu.

[14] Naopak, účelovost manželství, tzn. obcházení zákona o pobytu cizinců, indikují zejména následující faktory:

- pár se před svatbou nikdy nesetkal;
- pár se neshoduje, pokud jde o jejich osobní údaje, o okolnosti jejich prvního setkání nebo důležité osobní informace, které se jich týkají;
- pár nemluví společným jazykem, kterému oba rozumí;
- důkaz o peněžní částce nebo daru, které byly předány, aby byl sňatek uzavřen (s výjimkou peněz nebo darů, které byly předány jako věno v kulturách, kde je to běžnou praxí);
- v minulosti jednoho nebo obou manželů existuje důkaz o předchozích účelových sňatcích nebo jiných formách zneužití a podvodu, jejichž účelem bylo nabytí práva pobytu;
- rozvoj rodinného života pouze tehdy, kdy byl přijat příkaz k vyhoštění;
- pár se rozvedl krátce potom, co státní dotyčný příslušník třetí země získal právo pobytu.

[15] Nejvyšší správní soud ovšem upozorňuje, že výše uvedená kritéria sama Komise považuje spíše za podněty pro zahájení vyšetřování, nikoliv za faktory, z nichž lze automaticky vyvozovat jakékoliv závěry nebo výsledky dalších šetření.

[16] Podstatné indicie, které na možnou účelovost manželství poukazují, výstižně shrnuje rozsudek zdejšího soudu ze dne 2. 10. 2013, čj. 1 As 58/2013–43. Dle něho mohou být přínosným inspiračním zdrojem především jednotlivé faktory plynoucí z čl. 2 rezoluce Rady ze dne 4. 12. 1997, č. 97/C 382/01, o opatřeních, která je třeba přijmout pro potírání účelových manželství. Za podstatné faktory, které mohou vést k závěru o účelovém manželství, se v rezoluci označují například skutečnosti, že není udržováno manželské soužití; chybí společné přispívání k odpovědnostem vyplývajícím z manželství; manželé se nikdy před sňatkem neviděli; manželé se neshodnou při uvádění svých osobních údajů, důležitých osobních informací či informací o průběhu prvé schůzky; manželé nehovoří společným jazykem; sňatku předcházelo předání finanční částky; některý z manželů v minulosti uzavřel účelový sňatek nebo se dopustil porušení předpisů o pobytu cizinců. I ve světle těchto kritérií je třeba posuzovat povahu sporného manželství.

[17] V posuzovaném případě ze správního spisu mj. vyplynulo, že stěžovatelka do České republiky přicestovala a na základě víza nad 90 dnů za účelem zaměstnání zde pobývala od 14. 12. 2007 do 31. 12. 2007. Dále zde pobývala bez platného oprávnění k pobytu a rozhodnutím ze dne 27. 5. 2008 jí bylo Oblastním ředitelstvím cizinecké policie Ústí nad Labem, Inspektorátem cizinecké policie Liberec uděleno správní vyhoštění na dobu jednoho roku. Na základě výjezdního příkazu měla Českou republiku opustit do 9. 6. 2008. Rozhodnutí, jímž bylo zamítnuto odvolání proti správnímu vyhoštění, nabylo právní moci dne 7. 10. 2008. Při domovní prohlídce v nočním klubu Serafína v L. bylo zjištěno, že stěžovatelka první rozhodnutí o vyhoštění nerespektovala a rozhodnutím ze dne 11. 5. 2009 byla tímž orgánem opětovně na dobu čtyř let vyhoštěna.

pokračování

Dne 25. 5. 2009 pak stěžovatelka požádala o mezinárodní ochranu, přičemž její poslední kasací stížnost v této věci zdejší soud usnesením ze dne 28. 11. 2012, čj. 8 Azs 25/2012-49, pro nepřijatelnost odmítl. Ve správním spisu jsou mj. založeny kopie víz, na základě kterých stěžovatelka v České republice pobývala od 11. 6. 2012 do 4. 2. 2013, přičemž jí Ministerstvo vnitra dne 1. 2. 2013 udělilo výjezdní příkaz. Ze spisu je dále patrné, že stěžovatelka nemá v evidenci rejstříku trestů žádný záznam a od 11. 5. 2009 do 11. 5. 2013 byla pro výše specifikované správní vyhoštění vedena v evidenci nežádoucích osob.

[18] Dne 15. 2. 2013 stěžovatelka uzavřela s občanem České republiky M. V. manželství a dne 18. 2. 2013 požádala o povolení přechodného pobytu za „rodinným“ účelem. Správní orgán I. stupně dne 6. 3. 2013 vyzval stěžovatelku, aby odstranila vady její žádosti. Tato výzva nemohla být na adresu, kterou stěžovatelka uvedla v její žádosti, doručena. Pošta tuto zásilku vrátila s tím, že adresát je na uvedené adrese neznámý, tj. že nebyl nalezen ani zvonek, ani schránka, prostřednictvím nichž by bylo zásilku lze doručit. Výzva byla následně doručována za pomoci veřejné vyhlášky. Žalobkyně následně doručila správnímu orgánu I. stupně generální plnou moc udělenou J. P., jejíž pravost byla dne 27. 2. 2013 úředně ověřena na České poště ve F. a rovněž i smlouvu o cestovním zdravotním pojištění. Dále předložila kopii smlouvy o nájmu bytu č. X na téže adrese, kterou její manžel dne 15. 8. 2012 uzavřel se společností Alexandr Kendik JUNIOR, rovněž doložila smluvní dodatky o prodloužení doby nájmu a evidenční list vlastníka nemovitosti, z něhož vyplývá, že v bytě bydlí jak stěžovatelka, tak její manžel.

[19] Za účelem zjištění toho, zda se stěžovatelka společně se svým manželem zdržuje na označené adrese, byla k žádosti správního orgánu I. stupně Policií ČR provedena pobytová kontrola. Z protokolu ze dne 29. 3. 2013 vyplývá, že na adrese se nachází jedenáctipatrový panelový dům s cca sedmasedmdesáti bytovými jednotkami. Žádný ze zvonků nebyl označen jmény V., V., případně Z.. Dále se zde uvádí, že obyvatelé domu se navzájem pro jejich velký počet neznají, a tedy ani náhodný obyvatel nebyl schopen potvrdit, zda se manželé V. v domu zdržují; nevěděl ani to, kdo s ním bydlí na společném patře. Při druhé pobytové kontrole dne 31. 7. 2013 v 20:30 hod. Policie ČR našla v přízemí domu poštovní schránku označenou V. – V., u vchodových dveří byl zvonek na jméno S.; po zazvonění hlídce nikdo neotevřel. Od sousedky paní U. hlídka zjistila, že v bytě č. X manželé V. nežijí, neboť je zde nikdy neviděla; byt stále užívá p. S.. Správcová domu paní P. pak k dotazu hlídky uvedla, že pan S. se před nějakou dobou z bytu odhlásil a přihlásil zde manžele V., byt ale užívá dál. Manžele V. nikdy neviděla. Další pobytová kontrola byla provedena dne 4. 11. 2013 v 9. 30 hod. Dle hlídky zvonek zněl na jméno V., poštovní schránka na jména V., S., byt č. X byl označen jmenovkou S. J., na zazvonění nikdo nereagoval. Sousedka z vedlejšího bytu, paní M., potvrdila, že pana V. zná, ale myslela si, že se jmenuje S.. Uvedla, že do bytu dochází cca třikrát do měsíce. Mladou blondýnku v jeho doprovodu několikrát zahlédla, ale soustavně zde nebydlí. Dále uvedla, že na této adrese bydlí tři roky, s panem V. se znala jen od vidění. Teprve před měsícem ji navštívil a představil se. Policie ČR konečně v tom samém protokolu uzavřela, že ani během měsíců září až listopad nebyla s to jednoznačně prokázat, že se stěžovatelka zdržuje na uvedené adrese.

[20] Během výsledků ve dnech 17. 10. 2013 a 22. 1. 2014 správní orgán I. stupně pokládal stěžovatelce a jejímu manželovi otázky ohledně jejich prvního setkání, pokračování jejich vztahu, vzájemných návštěv, stěhování do společného bytu a popis domácnosti. Ptal se také i na osobní údaje, zdravotní problémy, rodinu, režim dne každého z manželů, cestování, trávení významných dnů v roce, atd.

[21] Jak správní orgány, tak krajský soud považovaly výpovědi manželů za rozporné, neboť tito se v odpovědích na několik v zásadě totožných otázek úplně neshodli.

[22] Nejvyšší správní soud se ovšem se závěry správních orgánů neztotožňuje.

[23] Stěžovatelka v kasační stížnosti nijak nepopírá, že její výpověď nebyla v naprosté shodě s výpovědí jejího manžela. Stěžovatelka se bod po bodu snaží správními orgány identifikované rozpory osvětlit a obsah výpovědí uvést, jak v následujících bodech konečně činí zdejší soud, na pravou míru.

[24] Předně soud poukazuje na shodné odpovědi manželů ohledně jejich seznámení. Oba konstatovali, že je seznámil společný přítel H. v říjnu 2012 v restauraci Plzeňka v L. Zde stěžovatelka dala jejímu budoucímu manželovi její telefonní číslo, on jí pak kontaktoval a za týden se v L. sešli znovu. Je sice pravda, že stěžovatelčin manžel při výsledku sdělil, že se stěžovatelka do L. po několika setkáních s ním přestěhovala již v únoru 2013, zatímco stěžovatelka uvedla, že se k němu stěhovala až koncem července 2013, zdejší soud má ovšem za to, že tento rozpor ve výpovědích je pouze zdánlivý. Je přitom nutné brát v potaz hlavně skutečnost, že oba manželé shodně potvrdili, že stěhování stěžovatelky do L. nebylo jednorázové. Její manžel vypovídal, že stěžovatelka „*si během jedné z návštěv přivezla takovou obrovskou tašku osobních věcí vlakem*“. On jí pak řekl, „*aby se s tím netahala*“ a jel do F. pro zbytek věcí autem. Toto není v rozporu s tím, co tvrdila stěžovatelka, a to, že při stěhování „*[m]ěla dvě tašky. Měla jsem pouze osobní věci. Ty jsem sama vzala na vlak do L.. Manžel mě čekal na nádraží a odvezl mě i věci domů*“. Ačkoliv manžel stěžovatelky tvrdil, že se k němu stěžovatelka přestěhovala již v únoru 2013, z ostatních částí jak jeho výpovědi, tak i výpovědi stěžovatelky vyplývá, že stěhování probíhalo v několika fázích. Ze spisu je navíc zřejmé, že stěžovatelka ještě dne 27. 2. 2013 ověřovala listinné podklady pro účely jejího řízení o pobytu ve F., které, jak sama tvrdí, i po sňatku s panem V. navštěvuje. Skutečnost, že stěžovatelka byla od 2. 3. 2013 do 25. 4. 2013 mimo ČR, konkrétně na Ukrajině, kde si vyřizovala nové cestovní a jiné doklady, též nasvědčuje tomu, že natrvalo nebydlela v L. již od února 2013. I proto bylo na datum nastěhování stěžovatelky do bytu v L. třeba hledět jako na skutečnost, jejíž vnímání je silně ovlivněno subjektivním náhledem stěžovatelky a jejího manžela na věc. Tento rozdíl ve výpovědích manželů nemůže svědčit o obcházení zákona o pobytu cizinců.

[25] Ani to, že dle výpisu z evidenčního listu domovního evidenčního systému vyplývá, že manželé V. jsou k pobytu v bytě na žadatelkou uváděné adrese hlášení od srpna 2012, nemůže nic změnit na tom, že se stěžovatelka do L. fakticky nepřestěhovala najednou, ale její stěhování v praxi probíhalo postupně.

[26] Další údajná neshoda manželů se měla týkat okolností žádosti o ruku. Manžel stěžovatelky tvrdil, že při této příležitosti dal stěžovatelce kytku, zatímco ona

pokračování

tvrdila, že se prostě dohodli. Nejvyšší správní soud má ve shodě se stěžovatelkou za to, že tento rozdíl ve výpovědích může být ovlivněn odlišným subjektivním nahlížením každého z manželů na tuto událost. Z toho, že si stěžovatelka nepamatovala kytku, nelze učinit závěr o tom, že žádost o ruku touto formou neproběhla. Jinak by tomu bylo, pokud by si snad stěžovatelka nepamatovala, že jí její budoucí manžel dal zasnubní prstýnek; v tom jsou ale výpovědi obou manželů naprosto shodné.

[27] Pokud jde o termín konání svatby, Nejvyšší správní soud nenahlíží na to, že stěžovatelka uvedla nesprávné datum, jako na skutečnost, která prokazuje účelovost jejího manželství. Za prvé, dle přiloženého oddacího listu stěžovatelka a pan V. manželství skutečně uzavřeli v pátek, jak tvrdila stěžovatelka, a to v L. na radnici. Za druhé si stěžovatelka i její manžel stejně vzpomněli, jak se na radnici přepravovali, a dále např. to, že z domu s nimi v autě šla kamarádka D., která pak byla při obřadu svědkem stěžovatelky. Tyto detaily v posuzovaném případě vypovídají o skutečném prožití svatby více, než skutečnost, že se stěžovatelka zmýlila v určení data svatby. Termín svatby vskutku může být u některých lidí datem, na něž tito vzpomínají celý život. U jiných, jako je například stěžovatelka, nemusí přesné datum svatby, a to i vzhledem k střednímu věku, vyvolávat tolik emocí. Nadto se soud přiklání k tvrzení stěžovatelky, že jakožto cizinka má problém s orientací v názvosloví českých měsíců.

[28] Dle zdejšího soudu rozpory ve výpovědích manželů V. ohledně průběhu svatby nezakládají pochybnost o pouhé účelovosti jejich manželství. V zásadě se oba manželé shodli, že po obřadě navštívili restauraci u hotelu Jezírko (*pozn. NSS: jméno hotelu uvedl manžel stěžovatelky*), a že v prostorách této restaurace je teď cukrárna. Ohledně dalších detailů, např. co do přesunu svatebčanů do bytu novomanželů a do další restaurace, se jejich výpovědi liší, resp. buď stěžovatelka, nebo její manžel tyto skutečnosti neuvedli. Zdejší soud ovšem v tomto bodu přihlédl k argumentaci stěžovatelky, že neúplné vzpomínky manželů V. na průběh svatební hostiny mohly být způsobeny požíváním alkoholu. To, že stěžovatelka popsala průběh svatebního dne po svatebním obřadu zčásti odlišně než stěžovatel, by proto správně nemělo být při posuzování její žádosti o vydání povolení k přechodnému pobytu vykládáno v její neprospěch.

[29] Stěžovatelka věděla, že její manžel má dvě dospělé dcery z prvního manželství, nevěděla však o synovi z manželství druhého. V obecné rovině by to sice mohla být významná indicie o účelovosti a nefunkčnosti stěžovatelčina manželství, v nynějším případě je však nutno přihlédnout ke specifickým vztahům manžele stěžovatelky k jeho dětem. Jak totiž uvedl manžel stěžovatelky, „[m]anželka je nezná. Nezná ani jejich jména, já jsem se s ní o tom nebavil. My se vůbec nestýkáme, jsou vyděděni“. Jsou-li vztahy mezi dětmi a stěžovatelčíným manželem natolik narušeny, že je dokonce vydědil, a pokud se proto s nimi jako otec vůbec nestýká, není překvapivé, že stěžovatelka nezná jména zletilých dětí, respektive neví o existenci syna z druhého manželství. Naopak stěžovatelka i její manžel mají dobrý přehled o ostatních členech jejich širší rodiny. Manžel ví, že rodiče manželky již zemřeli a že na Ukrajině žije pouze její sestra. Stěžovatelka zase ví, že její manžel má na Slovensku švagra a dvě neterě, a dále pak, že jeho rodiče a sestra již zesnuli.

[30] Nejvyšší správní soud dále neshledal důvod pro závěr o účelovosti manželství ani v tom, že stěžovatelka při výslechu uvedla, že s manželem plánuje založit rodinu, kdežto její manžel odpověděl, že „[m]yslí, že ne“. Tato otázka je totiž ve své podstatě dvojznačná. Jak ostatně sama stěžovatelka v kasační stížnosti vysvětluje, nepochopila smysl otázky, tj. zda chce mít s manželem děti. Jinak by údajně odpověděla záporně, již jen s ohledem na vyšší věk (překročila čtyřicítku).

[31] Pokud jde o výpovědi manželů ohledně prožití Vánoc 2012, rozdílnost jejich tvrzení je též pouze zdánlivá, a to zejména proto, že z obsahu výpovědí manželů není jednoznačně zřejmé, zda vypovídají o trávení českých nebo ukrajinských vánočních svátků, ale ani to, zda na otázku ohledně vánočních svátků nevypovídali o oslavách Nového roku. Nejvyšší správní soud přitom přihlédl k tomu, že stěžovatelka vánočními svátky rozumí Vánoce dle pravoslavného kalendáře, tj. jiný termín, než se tyto svátky slaví v České republice. Pro posouzení vzájemného souladu výpovědí manželů je podstatné zejména to, že se shodli na tom, že jeden z dárků, konkrétně dárek od stěžovatelky pro jejího manžela, byl parfém. To, že si stěžovatelka vzpomněla na to, že mj. na Vánoce dostala od manžela peníze, a nevzpomněla si na krém, kterým ji manžel na Vánoce obdaroval, nelze zveličovat jako zásadní rozpor v jejich výpovědích.

[32] I údajné rozpory ohledně výpovědí o oslavách narozenin stěžovatelky správní orgány posoudily příliš přísně. Zdejší soud jako důležité spatřuje to, že stěžovatelka a její manžel se shodli na tom, jaký dárek stěžovatelka od manžela dostala, a to zlatý řetízek se zlatým přívěskem, ale také v tom, že se shodli, že narozeniny oslavovali doma. To, že si stěžovatelka nevzpomněla, že v tento den šli i do „Sportbaru“, tj. pohostinství vedle jejich paneláku, žádný rozpor ve výpovědích manželů nezakládá, neboť toto stěžovatelka nemusela vůbec považovat za součást její oslavy; ostatně i proto, že do „Sportbaru“, jak manželé shodně tvrdí, chodí častěji. V této souvislosti zdejší soud poukazuje na to, že manželé shodně označili dárky od stěžovatelky k narozeninám manžela.

[33] Pokud jde o cestování stěžovatelky do F., kde mj. navštěvuje kamarádku, soud považuje i tento rozpor ve výpovědích za rozpor domnělý. Důležité je zejména to, že stěžovatelka i její manžel shodně prohlásili, že stěžovatelka jezdí za kamarádkou na cca tří denní pobyty. To, že manžel stěžovatelky vnímá frekvenci návštěv jeho manželky u kamarádky ve F. jinak než stěžovatelka, nelze ve světle ostatních otázek, na něž manželé odpověděli shodně, považovat za rozpornou výpověď. Jako rozpor ve výpovědích nelze posoudit ani to, že na otázku posledního společného pobytu mimo město manžel stěžovatelky odpověděl, že minulý týden byli na výletu v blízkých „Jizerkách“, a stěžovatelka odvětila, že v srpnu byli na deset dnů ve F. K tomu ještě dodala, že někdy v říjnu byli na houbách. Přitom při hodnocení tohoto údajného rozporu zdejší soud vycházel ze sdělení stěžovatelky, že Jizerské hory považuje za součást L., neboť L. se skutečně na úpatí tohoto pohoří nachází. I tento rozpor ve výpovědích manželů je pouze zdánlivý.

[34] Pokud tedy v některých dílčích výpovědích existují rozpory, jde o rozpory zcela banální, které by se jistě vyskytly při výslechu partnerů z jakéhokoliv normálně fungujícího manželství. Většina údajných rozdílů v jejich výpovědích, které správní orgány

pokračování

tak akcentují, se dala snadno vysvětlit. Správní orgány nicméně vytrhávaly jednotlivé výpovědi z jejich celkového kontextu. Zjištěné odlišnosti ve výpovědích manželů bylo nezdůvodněná možno vysvětlit rozdílným subjektivním pohledem každého z manželů na dotazovanou skutečnost. Subjektivní je častokrát náhled na fungování domácnosti, společné přátele, každodenní vztahy manželů, na přístup k rodině partnera apod. (k tomu viz rozsudek NSS ze dne 30. 4. 2014, čj. 3 As 101/2013-34). Jen v případě, že výpovědi manželů jsou natolik odlišné, že lze bez důvodných pochybností předpokládat, že dotazované události manželé spolu neprožili, správní orgány mohou učinit závěr o rozdílnosti výpovědí manželů.

[35] V nynějším případě nebylo zjištěno, že by manželství bylo uzavřeno za odměnu nebo za příslib odměny (srov. např. rozsudek NSS ze dne 8. 7. 2011, čj. 2 As 58/2011-78). Stejně tak oba manželé sdílejí společný jazyk, totiž češtinu (srov. např. rozsudek NSS ze dne 15. 7. 2010, čj. 8 As 54/2009-84).

[36] Správní orgány měly kromě nalezených bagatelních odlišností ve výpovědích zohlednit zásadní skutečnost, a to že se manželé shodli ve zcela drtivé většině otázek. Shodně vypověděli, kdy manžel stěžovatelky naposledy navštívil doktora; kdo pije kávu a kdo čaj, resp. i to, že manželka je abstinentská a kouří (ne však v bytě) nebo také to, že shodně velmi přesně popsali průběh dní předcházejících jejich výpovědím, a to včetně jídla, které spolu konzumovali. Shodují se i v tom, kdo spí na pravé a levé části manželské postele, totožně popsali byt a jeho vybavení a označili umístění věcí, které v domácnosti sdílejí (žehlička, vysavač, rtuťový teploměr). Podezření z účelovosti uzavření manželství bylo vyvráceno také výpovědí manžela stěžovatelky, který potvrdil, že se stěžovatelkou žijí ve společné domácnosti, že ji živí, že se ona stará o jejich domácnost a také to, jak spolu tráví jejich volný čas (nakupování, sledování sportu, posezení u piva, procházky v přírodě atp.).

[37] Nejvyšší správní soud má za to, že zákon o pobytu cizinců vychází z vyvrátitelné domněnky, že pokud cizinka uzavřela s občanem Evropské unie manželství, což cizinci obvykle dokládají oddacím listem, tak až do vyvrácení toho, že je takové manželství ve smyslu zákona o pobytu cizinců manželstvím řádným, nelze učinit závěr, že by toto manželství bylo účelové. Správní orgány tedy, aniž by získaly zcela jednoznačné informace svědčící pro závěr o účelovosti posuzovaného sňatku, nemohou posoudit manželství občana Evropské unie a cizinky jako fingované, a to zejména za situace, kdy oba manželé v porovnávacím výsledku vypověděli o každodenních aktivitách a významných událostech z jejich společného života v zásadě shodně. V posuzovaném případě správní orgány své břemeno neunesly, neboť na základě zjištěného skutkového stavu nemohly učinit závěr o účelovosti manželství stěžovatelky a pana V..

[38] K tomu je ještě potřebné dodat, že pobytové kontroly, při nichž manželé nebyli na adrese označené v žádosti stěžovatelky zastíženi, nelze považovat za stěžejní důkaz v řízení o vydání povolení k přechodnému pobytu. Je sice pravda, že tyto kontroly skutečné soužití manželů V. na uvedené adrese nepotvrdily; nebyly je ovšem s to ani vyvrátit. Ze sdělení několika sousedek o reáliích bydlení v jedenáctipatrovém panelovém domě, v němž se dle protokolu Policie České republiky ze dne 29. 3. 2013 nachází více než 70 bytových jednotek, nelze usuzovat o společném životě manželů V. nic. Ostatně sdělení

jednotlivých sousedek se v podstatných částech navzájem rozcházela, jedna svědkyně si dokonce pletla manžela stěžovatelky s jinou osobou.

[39] Jakkoliv bylo manželství vyústěním relativně krátkého vztahu, stěžovatelka a její manžel svými výpověďmi potvrdili, že jejich manželství je založeno na skutečné existenci úzkých osobních vazeb obou manželů. Takové manželství plní svůj základní účel (k autonomnímu pohledu zákona o pobytu cizinců na manželství viz již cit. rozsudek čj. 1 As 58/2013–43). Proto je posuzované manželství hodno veřejnoprávní ochrany dle § 87a násl. zákona o pobytu cizinců.

[40] Zbývajícimi dílčími výtkami stěžovatelky se zdejší soud nezabýval, neboť jejich hodnocení by bylo v této věci nadbytečné.

IV. Závěr a náklady řízení

[41] Nejvyšší správní soud tedy shledal kasační stížnost důvodnou, a proto napadený rozsudek podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil. S ohledem na důvody zrušení rozsudku krajského soudu přistoupil Nejvyšší správní soud podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. ve spojení s § 78 odst. 1 s. ř. s. také ke zrušení žalobou napadeného rozhodnutí žalovaného a jemu předcházejícímu rozhodnutí správního orgánu I. stupně. Podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. ve spojení s § 78 odst. 4 s. ř. s. pak vrátil věc žalované k dalšímu řízení.

[42] O náhradě nákladů řízení rozhodl soud v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. (ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovaná ve věci úspěch neměla, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Stěžovatelka měla v řízení o kasační stížnosti i v řízení o žalobě úspěch, a má tedy právo na náhradu nákladů těchto řízení. Zdejší soud je posledním soudem, který o věci rozhodl; proto musí určit náhradu nákladů celého soudního řízení.

[43] V řízení o žalobě představovaly náklady řízení stěžovatelky zaplacený soudní poplatek ve výši 4 000 Kč (soudní poplatek za žalobu a za návrh na přiznání odkladného účinku žaloby) a odměnu a náhradu hotových výdajů jejího zástupce. Odměna zástupce náleží celkem za dva úkony právní služby [převzetí a příprava zastoupení před podáním žaloby, podání žaloby ze dne 10. 11. 2014; § 1 odst. 1, § 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu], a to v hodnotě 3 100 Kč za každý úkon právní služby, celkem tedy částku 6 200 Kč. Úkon učiněný zástupcem stěžovatelky v řízení před krajským soudem ze dne 1. 12. 2014, spočívající v sepsání návrhu na přiznání odkladného účinku podle § 73 odst. 2 s. ř. s., by bylo lze považovat za právní úkon podle § 11 odst. 2 písm. a) ve spojení s odst. 3 cit. ustanovení advokátního tarifu. Za takový úkon náleží odměna ve výši jedné poloviny. Odměnu za tento úkon však Nejvyšší správní soud stěžovatelce nepřiznal. Tento úkon totiž nelze považovat za důvodně vynaložený náklad řízení ve smyslu § 60 odst. 1 s. ř. s. za situace, kdy ho stěžovatelka prostřednictvím svého zástupce učinila teprve tři týdny po podání samotné žaloby (a více jak měsíc po nabytí právní moci napadeného rozhodnutí žalovaného). Náhrada hotových výdajů pak sestává i z paušální částky 600 Kč (2 x 300 Kč dle § 13 odst. 3 advokátního tarifu). Protože je zástupce stěžovatelky plátcem daně z přidané hodnoty (č. l. 25 spisu

pokračování

NSS), zvyšují se náklady řízení o částku 1 428 Kč, tj. náklady odpovídající dani, kterou je povinen z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění účinném od 1. 1. 2014 (§ 57 odst. 2 s. ř. s.). Jelikož má stěžovatelka právo na náhradu těchto nákladů vůči žalovanému, rozhodl soud tak, že žalovaný je povinen nahradit stěžovatelce k rukám jejího advokáta náhradu nákladů řízení o žalobě ve výši 12 228 Kč.

[44] V řízení o kasační stížnosti představovaly náklady řízení stěžovatelky zaplacené soudní poplatky ve výši 6 000 Kč (soudní poplatek za kasační stížnost a za návrh na přiznání jejího odkladného účinku) a odměnu a náhradu hotových výdajů jeho zástupce. Odměna zástupce činí za jeden úkon právní služby (podání kasační stížnosti) částku 3 100 Kč [§ 1 odst. 1, § 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu]. Úkon zástupce stěžovatelky ze dne 30. 6. 2015, tj. návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti lze považovat za právní úkon podle § 11 odst. 2 písm. a) ve spojení s odst. 3 cit. ustanovení advokátního tarifu. Odměnu za tento úkon ovšem pro obdobné důvody jak v bodu [43] shora Nejvyšší správní soud zástupci stěžovatelky nepřiznal. Náhrada hotových výdajů pak sestává z paušální částky 300 Kč (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu). Protože je zástupce stěžovatelky plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšují se náklady řízení o částku 714 Kč. Žalovaný je tedy povinen nahradit stěžovatelce k rukám jejího advokáta náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ve výši 10 114 Kč.

[45] Sečteno, žalovaná je povinna stěžovatelce k rukám jejího zástupce JUDr. Martina Köhlera, advokáta uhradit náhradu nákladů soudních řízení celkem 22 342 Kč.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. srpna 2015

Zdeněk Kühn
předseda senátu